

Konkurs

Soud zruší konkurs podle § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV i tehdy, jestliže po prohlášení konkursu na majetek dlužníka přihlášené a zjištěné pohledávky konkursních věřitelů v souladu se zákonem byly uspokojeny mimo konkurs osobami, jež se v důsledku takového uspokojení samy nestaly konkursními věřiteli místo původních konkursních věřitelů, a jestliže tu nejsou ani jiné pohledávky, které by mohly být uspokojeny při rozvrhu částky získané zpeněžením majetku patřícího do konkursní podstaty (pohledávky, které není potřebné v konkursu přihlásit a které tudíž nepodléhají přezkumu). Důvodem pro zrušení konkursu podle uvedeného ustanovení pak může být i to, že v důsledku takového uspokojení pohledávek některých konkursních věřitelů nastal zjevný a výrazný nepoměr mezi (vyšší) hodnotou úpadcova majetku a celkově nižším souhrnem pohledávek, které mají být v konkursu uspokojeny.

K zániku přihlášené pohledávky konkursního věřitele tím, že byla v souladu se zákonem uspokojena mimo konkurs, může dojít i tehdy, stalo-li se tak před zjištěním přihlášené pohledávky [před jejím přezkoumáním nebo v průběhu sporu o pravost, výši anebo (v případech týkajících se práva na oddělené uspokojení uplatněného v konkursu vedeném na majetek zástavního dlužníka, jenž není osobním dlužníkem konkursního věřitele) pořadí takové pohledávky]. Pro účely posouzení, zda takový (neukončený) incidenční spor o pravost, výši nebo pořadí přihlášené pohledávky může mít vliv na zkoumání předpokladů pro zrušení konkursu podle § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV, je určující, zda skutečnost, která měla přivodit (v souladu se zákonem) uspokojení pohledávky přihlášeného konkursního věřitele mimo konkurs, je předmětem zkoumání v incidenčním sporu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 Cdo 352/2020-6074 ze dne 27.1.2022)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v konkursní věci úpadce I., se sídlem XY, identifikační číslo osoby XY, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 39 (10) K 18/2002, o zrušení konkursu, o dovolání úpadce, zastoupeného JUDr. J.N., advokátem, se sídlem v P., a konkursní věřitelky M. L., narozené XY, bytem XY, zastoupené Mgr. L.Z., advokátkou, se sídlem v B., proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. října 2018, č. j. 3 Ko 3/2018-5483, tak, že usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. října 2018, č. j. 3 Ko 3/2018-5483, se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

1. Usnesením ze dne 24. listopadu 2017, č. j. 39 (10) K 18/2002-5232, Krajský soud v Brně (dále jen „konkursní soud“) zamítl návrh konkursní věřitelky M. L. (dále jen „M. L.“) na zrušení konkursu na majetek úpadce (I.).
2. Konkursní soud – vycházející z ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“) – dospěl k závěru, že nejsou splněny předpoklady pro zrušení konkursu, jelikož nelze uzavřít, že souhrn přihlášených pohledávek je mnohonásobně nižší než souhrn peněžních prostředků v konkursní podstatě.
3. K odvolání M. L. Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 25. října 2018, č. j. 3 Ko 3/2018-5483, potvrdil usnesení konkursního soudu.

4. Odvolací soud - vycházejí z ustanovení § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV - dospěl po přezkoumání napadeného usnesení k závěru, že v situaci, kdy nadále není zřejmé (pro neukončený incidenční spor vedený u konkursního soudu pod sp. zn. 15 Cm 134/2008), zda a v jakém rozsahu bude v konkursním řízení zjištěna a uspokojována pohledávka konkursního věřitele č. 10 Mgr. J.Z., jako správce konkursní podstaty úpadce INTERNATIONAL INVEST s. r. o., nelze ani hodnotit, zda jsou splněny předpoklady pro zrušení konkursu podle § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV.

5. Proti usnesení odvolacího soudu podali dovolání M. L. a úpadce, opírající přípustnost dovolání o ustanovení § 238a odst. 1 písm. a/ o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 237 odst. 1 písm. c/, odst. 3 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), uplatňující dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. (jímž lze odvolacímu soudu vytkat, že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci), a požadující, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil konkursnímu soudu k dalšímu řízení.

6. M. L. i úpadce v dovolání shodně namítají nesprávnost závěru, že zrušení konkursu (posouzení, zda jsou splněny předpoklady uvedené v § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV) brání neukončený incidenční spor. Mají za to, že na posuzovanou věc je nutno aplikovat přiměřeně závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 828/2006 [jde o rozsudek ze dne 30. července 2008, sp. zn. 29 Odo 828/2006, uveřejněný pod číslem 59/2009 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 59/2009“), který je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupný i na webových stránkách Nejvyššího soudu], podle nichž se v rozvrhovém usnesení nepřihlédne ke zjištěné pohledávce, která zanikla po prohlášení konkursu v souladu se zákonem jinak, než poměrným uspokojením z majetku konkursní podstaty (a konkursní věřitel v příslušném rozsahu nevzal zpět přihlášku pohledávky). Odkaz odvolacího soudu na „rozhodnutí“ Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 4353/2013 (jde o usnesení ze dne 29. října 2015) nemají dovolatelé za přílehlavý, poukazují na to, že v incidenčním sporu bude konkursní soud posuzovat spornost pohledávky z hlediska důvodů, pro které pohledávku popřel správce konkursní podstaty, nikoli spornost vyvolanou tím, že pohledávka byla v průběhu konkursu uspokojena mimo konkurs, aniž vzal konkursní věřitel zpět přihlášku pohledávky v rozsahu uspokojení.

7. Konkursní věřitel č. 10 ve vyjádření navrhuje dovolání M. L. odmítnout, maje judikaturu Nejvyššího soudu k výkladu § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV za již ustálenou a odkaz dovolatelky na R 59/2009 za nepřiléhavý.

8. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. prosince 2007) plyne z § 432 odst. 1, § 433 bodu 1. a § 434 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona). Srov. i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. září 2008, sp. zn. 29 Cdo 3409/2008, uveřejněné pod číslem 16/2009 Sb. rozh. obč.

9. Dovolání M. L. a úpadce shledává Nejvyšší soud přípustnými podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. a/ o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř., když v posouzení dovoláním předestřené právní otázky jde ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. o věc dovolacím soudem beze zbytku neřešenou.

10. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolateli, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

11. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

12. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

13. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání (ve znění účinném do 31. prosince 2007, pro věc rozhodném):

§ 24 (ZKV)

(1) Správce je oprávněn popřít nevykonatelný nárok přihlášený konkursním věřitelem, výši nároku nebo jeho právní důvod. O tom správce vyrozumí konkursního věřitele, o jehož nárok jde, a současně ho vyzve, aby svůj nárok, jeho výši nebo právní důvod uplatnil do 30 dnů u soudu, který prohlásil konkurs, s tím, že jinak nelze k popřenému nevykonatelnému nároku, jeho výši nebo právnímu důvodu přihlížet.

(2) Popře-li správce nárok už vykonatelný, uplatní své popření do 30 dnů od přezkumného jednání u soudu, který prohlásil konkurs, jinak se popřené vykonatelný nárok bude považovat za zjištěný.

(...)

Zrušení konkursu

§ 44

(1) Soud usnesením zruší konkurs, ve kterém nedošlo k potvrzení nuceného vyrovnání,

a/ zjistí-li, že tu nejsou předpoklady pro konkurs;

(...)

14. Judikatura Nejvyššího soudu a obecných soudů je ustálena v následujících závěrech:

15. Při zkoumání důvodů pro zrušení konkursu podle ustanovení § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV se konkursní soud nezabývá správností procesního postupu soudu předcházejícího vydání usnesení o prohlášení konkursu, ani správností rozhodnutí o prohlášení konkursu, případně rozhodnutí je potvrzujícího (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. března 2005, sp. zn. 29 Odo 963/2003, uveřejněné pod číslem 29/2006 Sb. rozh. obč.).

16. Posuzuje-li konkursní soud, zda jsou splněny předpoklady pro zrušení konkursu podle ustanovení § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV před přezkumným jednáním, přihlíží ke všem řádně a včas přihlášeným pohledávkám, bez zřetele k tomu, zda je úpadce pokládá za sporné, nebo zda je podle seznamu přihlášených pohledávek hodlá popřít správce konkursní podstaty [usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. ledna 2006, sp. zn. 29 Odo 208/2003, uveřejněné pod číslem 95/2006 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 95/2006“)].

17. Byl-li konkurs na majetek dlužníka prohlášen pro úpadek formou platební neschopnosti, nezakládá důvod ke zrušení konkursu podle § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV sám o sobě rozsah zjištěného majetku konkursní podstaty, je-li uspokojení pohledávek konkursních věřitelů vázáno na nutnost zpeněžení tohoto majetku. Takovým důvodem není ani skutečnost, že přihlášené pohledávky konkursních věřitelů nebyly pravomocně přiznány k tomu příslušným orgánem nebo že nejde o jinak

vykonatelné pohledávky (R 95/2006).

18. Soud zruší konkurs podle § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV, jestliže po prohlášení konkursu na majetek dlužníka nepřihlásil u soudu ve stanovené lhůtě alespoň jeden věřitel své nároky a jestliže tu nejsou ani jiné pohledávky, které by mohly být uspokojeny při rozvrhu částky získané zpeněžením majetku patřícího do konkursní podstaty (pohledávky, které není potřebné v konkursu přihlásit a které tudíž nepodléhají přezkumu). Pro uvedený závěr není rozhodné, že v době po prohlášení konkursu vznikly pohledávky za podstatou, ovšem s tím, že ke zrušení konkursu v takovém případě může samozřejmě dojít až poté, co tyto pohledávky budou z podstaty uspokojeny [bod XXXIX., str. 384 (208) stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. června 1998, Cpjn 19/98, uveřejněného pod číslem 52/1998 Sb. rozh. obč.]. Důvodem pro zrušení konkursu podle § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV pak může být zjevný a výrazný nepoměr mezi (vyšší) hodnotou úpadcova majetku a celkově nižším souhrnem pohledávek, které mají být v konkursu uspokojeny (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 2006, sp. zn. 29 Odo 264/2004, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2015, sp. zn. 29 Cdo 4167/2013, uveřejněné v časopise Soudní judikatura, číslo 7, ročníku 2016, pod číslem 88).

19. Zjištěná pohledávka konkursního věřitele zaniká i v případě, že byla v souladu se zákonem uspokojena mimo konkurs (rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. března 2003, sp. zn. 15 Cmo 10/2003, uveřejněný pod číslem 18/2004 Sb. rozh. obč.) např. tím, že ji splnil úpadcův spoludlužník nebo ručitel (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. ledna 2006, sp. zn. 29 Odo 579/2003, uveřejněné pod číslem 21/2007 Sb. rozh. obč., a obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. září 2003, sp. zn. 29 Odo 604/2001, uveřejněný pod číslem 9/2005 Sb. rozh. obč., nebo i R 59/2009).

20. Ve výše ustaveném právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním otevřené právní otázce následující závěry:

21. To, že zjištěná pohledávka konkursního věřitele může zaniknout (ve světle judikatorních závěrů shrnutých v odstavci 19.) i v případě, že byla v souladu se zákonem uspokojena mimo konkurs, se může projevit v konkursním řízení nejen při rozhodování o rozvrhu částek dosažených zpeněžením konkursní podstaty, nýbrž také při posouzení, zda jsou splněny předpoklady pro zrušení konkursu podle § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV.

22. Jinak řečeno, soud zruší konkurs podle § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV i tehdy, jestliže po prohlášení konkursu na majetek dlužníka přihlášené a zjištěné pohledávky konkursních věřitelů v souladu se zákonem byly uspokojeny mimo konkurs osobami, jež se v důsledku takového uspokojení samy nestaly konkursními věřiteli místo původních konkursních věřitelů, a jestliže tu nejsou ani jiné pohledávky, které by mohly být uspokojeny při rozvrhu částky získané zpeněžením majetku patřícího do konkursní podstaty (pohledávky, které není potřebné v konkursu přihlásit a které tudíž nepodléhají přezkumu). Důvodem pro zrušení konkursu podle uvedeného ustanovení pak může být i to, že v důsledku takového uspokojení pohledávek některých konkursních věřitelů nastal zjevný a výrazný nepoměr mezi (vyšší) hodnotou úpadcova majetku a celkově nižším souhrnem pohledávek, které mají být v konkursu uspokojeny.

23. K zániku přihlášené pohledávky konkursního věřitele tím, že byla v souladu se zákonem uspokojena mimo konkurs, může dojít i tehdy, stalo-li se tak před zjištěním přihlášené pohledávky [před jejím přezkoumáním nebo v průběhu sporu o pravost, výši anebo (v případech týkajících se práva na oddělené uspokojení uplatněného v konkursu vedeném na majetek zástavního dlužníka, jenž není osobním dlužníkem konkursního věřitele) pořadí takové pohledávky] (judikatura shrnutá v odstavci 19. takový závěr nevylučuje). Pro účely posouzení, zda takový (neukončený) incidenční spor o pravost, výši nebo pořadí přihlášené pohledávky může mít vliv na zkoumání předpokladů pro zrušení konkursu podle § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV, je určující, zda skutečnost, která

měla přivodit (v souladu se zákonem) uspokojení pohledávky přihlášeného konkursního věřitele mimo konkurs, je předmětem zkoumání v incidenčním sporu.

24. Správce konkursní podstaty je totiž vázán důvody svého popření jen při popření vykonatelné pohledávky, tedy podává-li následně sám žalobu; srov. § 24 odst. 2 ZKV a např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. října 2005, sp. zn. 29 Odo 327/2004, uveřejněného pod číslem 45/2006 Sb. rozh. obč. Obdobně to platí tam, kde vykonatelnou pohledávku konkursního věřitele popřel jiný přihlášený věřitel; srov. § 23 odst. 5 ZKV a např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2016, sp. zn. 29 Cdo 1520/2014.

25. Důvody popření pravosti nebo výše nevykonatelné pohledávky, stejně jako důvody popření pořadí pohledávky (lhostejno, zda vykonatelné) může správce konkursní podstaty nebo popírající konkursní věřitel (jako žalovaný v mezích obrany proti incidenční žalobě konkursního věřitele popřené přihlášené pohledávky) doplňovat nebo měnit po dobu, po kterou tomu v incidenčním sporu nebrání účinky koncentrace řízení (srov. i § 23 odst. 2 a § 24 odst. 1 ZKV).

26. V daném případě není pochyb o tom, že spor vedený u konkursního soudu pod sp. zn. 15 Cm 134/2008 je sporem o určení pravosti a výše nevykonatelné pohledávky vedeným mezi konkursním věřitelem č. 10 (žalobcem) a popírajícím správcem konkursní podstaty úpadce (žalovaným); srov. i usnesení ze dne 29. března 2017, sp. zn. 29 Cdo 5760/2016, jímž Nejvyšší soud v onom incidenčním sporu odmítl (jako objektivně nepřipustné) dovolání konkursního věřitele č. 10 proti zrušujícímu usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. dubna 2016, č. j. 6 Cmo 7/2014-527.

27. Závěr odvolacího soudu, že bez znalosti výsledku tohoto sporu nelze hodnotit, zda jsou splněny předpoklady pro zrušení konkursu podle § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV, tedy může obstát jen tehdy, jsou-li předmětem sporu o pravost nebo výši předmětné nevykonatelné pohledávky i skutečnosti, které měly (podle dovolatelů) až v průběhu incidenčního sporu přivodit zánik přihlášené pohledávky konkursního věřitele č. 10 tím, že byla v souladu se zákonem uspokojena mimo konkurs. Nejsou-li tyto skutečnosti předmětem incidenčního sporu (nebyly-li třeba i po zahájení sporu uplatněny jako důvody popření této pohledávky), je soud rozhodující o tom, zda jsou splněny předpoklady pro zrušení konkursu dle § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV, oprávněn a povinen je posoudit sám (a budou-li prokázány, vyvodit z nich příslušný závěr o zániku nezjištěné pohledávky tím, že byla v souladu se zákonem uspokojena mimo konkurs).

28. Právní posouzení věci odvolacím soudem (jenž se věcí v tomto smyslu nezabýval) tedy správné není. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem, odst. 3 věta první, o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)

- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)